

Lausunto

13.06.2017

H00073/17

Asia: OM 17/41/2015

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Yleisiä huomioita

Lausuntonne

Ehdotuksen tavoitteet on pääosin saavutettu hyvin. Juokseva pykälänumerointi lain alusta loppuun on tärkeä edellytys lain sujuvalle käytölle.

1 luku (Yleiset säännökset)

Lausuntonne

Luku lisää informatiivisuutta ja on selkeä. Määritelmät 4 §:ssä on hyvä uudistus aikaisempaan nähden, sillä ne selkeyttävät hallintolainkäytön keskeisiä käsitteitä.

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Lausuntonne

-

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?

Pykälä on riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen.

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommenttinne

Uudistus on tärkeä ristiriitaisten päätösten välttämiseksi ja toiminnan rationalisoimiseksi.

3 luku (Valituksen tekeminen)

Lausuntonne

3 luvun 4 §:n 3 kohtaan olisi syytä lisätä nykyisen hallintolainkäyttölain 25 §:n 1 momentin 3 kohdassa oleva sanamuoto ("jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle"). Vastaaminen liitteiden tarpeellisuudesta työllistää hallinto-oikeuden kirjaamoa. Asiakirjojen hallinta vaikeutuu, kun samat liitteet esiintyvät asiakirjoissa useaan kertaan.

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Lausuntonne

3 §:ssä asetettu viiden vuoden määräaika on toivottu uudistus.

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Lausuntonne

Hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen olisiko lukuun tarpeen ottaa mukaan säännös tuomioistuimen mahdollisuudesta erityistilanteissa määrätä asianosaiselle lainoppinut oikeudenkäyntiavustaja ilman erillistä hakemusta.

Hallinto-oikeus pitää hyvänä sitä, että vakiintunut oikeuskäytäntö asianosaisseuraannosta ja väliintulijasta kirjataan lakiin.

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Lausuntonne

Luvun 5 § ja 12 § ovat osin ristiriitaiset. 5 §:n muotoilua ("oikeus esittää haluamansa selvitys") olisi syytä harkita uudelleen.

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Perinteisesti kyseisessä tilanteessa uhkasakon asettaminen ja tuomitseminen ei ole kuulunut käytäntöihimme. Tulevaisuudessa kuitenkin julkista hallintotehtävää hoitavien yksityisten tahojen määrä tulee lisääntymään, joten erityisesti niiden kohdalla uhkasakon asettamismahdollisuus voi olla tarpeen.

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Tuomioistuin kykenee hyvin harkitsemaan sen missä vaiheessa selvitys on riittävä ja toisaalta sen liittykö tarjottu lisänäyttö

käsiteltävänä olevaan asiaan.

Luvussa säädettäisiin myös eri selvitysketjuista. Uusia selvitysketjuja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

-

Tarkastus (15 §)

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Lainkohtaan voisi kirjoittaa auki missä kokoonpanossa tuomioistuin on toimivaltainen tekemään tarkastuksen. Asiasta on säädetty hallinto-oikeuslaissa, mitä ei voida pitää riittävän informatiivisena oikeudenkäynnistä hallinto-asioissa annettavan uuden lain laajan käyttäjäkunnan tarpeiden kannalta.

Ks. myös hallinto-oikeuden kommentit jäljempänä liitelakien yhteydessä.

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?

Varoitusta ei ole tarpeen edellyttää. Kyseinen säännös tulisi kuitenkin sovellettavaksi harvoin ja vain räikeissä ja selvissä tilanteissa. Hyvään prosessinjohtoon kuuluisi pääsääntöisesti varoittaminen ilman erityistä lain säännöstäkin.

7 luku (Suullinen käsittely)

Lausuntonne

-

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Lausuntonne

Hallinto-oikeus ehdottaa seuraavia lisäyksiä:

- 3 § 3 momentti: lisätään hallintolainkäyttölain 51 §:n 2 momentin mukaisesti kohta 7) tutkimatta jättämiseen on muu näihin rinnastettava syy.

- 3 § 4 momentti: lisätään selvyden vuoksi maininta siitä, että tuomioistuin poistaa päätöksellään asian käsittelystä. Ehdotuksessa hakasuluissa oleva peruste (tai asianosaisella ei ole oikeussuojan tarvetta) on tarpeen ottaa säännökseen mukaan.

9 luku (Tiedoksianto)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

-

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Lausuntonne

-

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Lausuntonne

-

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommenttinne

Selkeyden vuoksi on tärkeää, että asian käsittely tuomioistuimessa päättyy tuomioistuimen päätöksen antamiseen. Jos täydennysmenettely kuitenkin otetaan lakiin, siihen tulisi voida ryhtyä vain tuomioistuimen omasta aloitteesta.

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Lausuntonne

-

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen. Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommenttinne

Hallinto-oikeus ei vastusta ehdotusta valituslupamenettelystä, mutta katsoo sen olevan laajempi oikeuspoliittinen kysymys.

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteissa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.

Kannatan ehdotusta

Mahdolliset lisäkommentit

Oikeuskäytännön kehittymisen vuoksi on tarpeellista, että päätöksen tehneellä viranomaisella on valitusoikeus asioissa, joissa tuomioistuimen päätös on ollut valittajana olleelle asianosaiselle myönteinen. Todennäköisesti viranomaisen valituksia tehdään säännöksen nojalla harvoin, mutta yleisen edun sekä myös oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi nykyistä laajempi valitusmahdollisuus on perusteltu.

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Lausuntonne

-

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakukeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Järjestelmä selkeytyy, jos kaikki ylimääräinen muutoksenhaku keskitetään korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Toisaalta nykyinen kantelusäännös on mahdollistanut yksittäisten kuulemisvirheiden joustavan korjaamisen.

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkaa lainvoimaiseen päätökseen (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Hallinto-oikeus kannattaa ehdotusta.

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Vaarana on, että kynnyks hakea purkaa aiheellisissakin tilanteissa nousee. Toisaalta tehdyt purkihakemukset ovat perustellumpia, ja turhia hakemuksia

ei juurikaan tulla tekemään.

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Lausuntonne

Säännökset ovat oikeusturvan ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta merkittäviä.

Oikeudenkäymiskaaren ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. Mitä mieltä olette ehdotuksesta?

Ehdotus on kannatettava.

15 luku (Voimaantulo)

Lausuntonne

-

Liitelait

Mahdolliset kommenttinne

Vesilaista on ehdotettu kumottavaksi lain 15 luvun 4 §:n 2 momentti. Hallinto-oikeus pitää tarpeellisena ko. säännöksen säilyttämistä vesilaissa entisellään sen ohella, että asiasta säädetään uudessa laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen että vastaavaa tarkastusta koskevaa ympäristönsuojelulain 197 §:n 1 momenttia ei ole ehdotettu poistettavaksi.

Yksityiskohtaisia huomioita

Tekniset huomionne

-

Kellosalo Jaakko
Vaasan hallinto-oikeus

Ala-Tulijoki Heli
Vaasan hallinto-oikeus